

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

8. dubna 2008^{*}

Ve věci C-167/05,

jejímž předmětem je žaloba pro nesplnění povinnosti na základě článku 226 ES,
podaná dne 14. dubna 2005,

Komise Evropských společenství, zastoupená L. Ström van Lier, K. Grossem,
K. Simonssonem a R. Lyalem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování
v Lucemburku,

žalobkyně,

proti

Švédskému království, zastoupenému K. Wistrand, jako zmocněnkyní,

žalovanému,

^{*} Jednací jazyk: švédština.

podporovanému

Lotyšskou republikou, zastoupenou E. Balode-Buraka a E. Broksem, jako zmocněnci,

vedlejší účastníci,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení V. Skouris, předseda, P. Jann, A. Rosas, K. Lenaerts a L. Bay Larsen, předsedové senátů, R. Silva de Lapuerta, K. Schiemann, P. Kūris (zpravodaj) a A. Ó Caoimh, soudci,

generální advokát: P. Mengozzi,
vedoucí soudní kanceláře: C. Strömholm, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 8. května 2007,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 18. července 2007,

vydává tento

Rozsudek

- ¹ Svou žalobou se Komise Evropských společenství domáhá, aby Soudní dvůr určil, že Švédské království tím, že uplatnilo vnitrostátní zdanění, které je způsobilé poskytovat nepřímou ochranu pivu v zásadě vyrobenému ve Švédsku na úkor vína v zásadě dovezeného z jiných členských států, nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají z čl. 90 druhého pododstavce ES.

Právní rámec

Zákon 1994:1564 o spotřebních daních z alkoholu

- ² Švédská právní úprava v oblasti spotřebních daní z alkoholických nápojů, které se projednávána žaloba týká, je obsažena v zákoně 1994:1564 o spotřebních daních z alkoholu [lagen (1994:1564) om alkoholskatt] ze dne 15. prosince 1994 (SFS 1994, č. 1564), ve znění zákona 2001:822 (dále jen „zákon o spotřebních daních z alkoholu“).

3 Článek 2 zákona o spotřebních daních z alkoholu zní následovně:

„Spotřební daň se vybírá z piva spadajícího pod číslo 2203 [kombinované nomenklatury], pokud je jeho obsah alkoholu vyšší než 0,5 % objemových.

Spotřební daň musí být rovněž zaplacen z výrobků obsahujících směs piva a nealkoholických nápojů spadajících pod číslo 2206 [KN], pokud je obsah alkoholu směsi vyšší než 0,5 % objemových.

Spotřební daň z litru činí 1,47 [SEK] za každý objemový procentní bod obsahu alkoholu.

Piva, jejichž maximální obsah alkoholu je 2,8 % objemových, jsou od spotřební daně osvobozena.“

4 Článek 3 téhož zákona zní následovně:

„Spotřební daň se vybírá z vína spadajícího pod čísla 2204 a 2205 [KN], pokud je jeho obsah alkoholu výlučně výsledkem fermentace a

1. pokud je jeho obsah alkoholu vyšší než 1,2 % objemových, ale nižší než 15 % objemových nebo jim rovný, nebo

2. pokud je jeho obsah alkoholu vyšší než 15 % objemových, ale nižší než 18 % objemových nebo jim rovný, a pokud víno neobsahuje přídatné látky.

Spotřební daň z litru činí:

7,58 [SEK] z nápojů, jejichž obsah alkoholu je vyšší než 2,25 % objemových, ale nižší než 4,5 % objemových nebo jim rovný;

11,20 [SEK] z nápojů, jejichž obsah alkoholu je vyšší než 4,5 % objemových, ale nižší než 7 % objemových nebo jim rovný;

15,41 [SEK] z nápojů, jejichž obsah alkoholu je vyšší než 7 % objemových, ale nižší než 8,5 % objemových nebo jim rovný;

22,08 [SEK] z nápojů, jejichž obsah alkoholu je vyšší než 8,5 % objemových, ale nižší než 15 % objemových nebo jim rovný a

45,17 [SEK] z nápojů, jejichž obsah alkoholu je vyšší než 15 % objemových, ale nižší než 18 % objemových nebo jim rovný.

Vína, jejichž maximální obsah alkoholu je 2,25 % objemových, jsou od spotřební daně osvobozena.“

Postup před zahájením soudního řízení

- 5 Na základě obdržených stížností ohledně švédského režimu spotřební daně z vína, který je údajně diskriminační ve srovnání s režimem spotřební daně z piva, přezkoumala Komise dotčené právní předpisy a dospěla k závěru, že Švédské království uplatnilo vnitrostátní zdanění, které je způsobilé poskytovat nepřímou ochranu pivu v zásadě vyrobenému ve Švédsku na úkor vína v zásadě dovezeného z jiných členských států v rozporu s čl. 90 druhým pododstavcem ES.
- 6 Komise poté, co tomuto členskému státu zaslala výzvu k předložení jeho vyjádření dopisy oznámenými dne 28. února 2000 a dne 1. července 2002, vydala na základě těchto dvou výzev odůvodněné stanovisko ze dne 19. června 2001 a doplňující odůvodněné stanovisko ze dne 7. července 2004.
- 7 Jelikož Komise nepovažovala změny právních předpisů provedené po dni 19. června 2001 zákony 2001:517 a 2001:822 za uspokojivé a jelikož se Švédské království domnívalo, že nemusí přijmout její tvrzení uvedené v doplňujícím odůvodněném stanovisku, rozhodla se Komise podat projednávanou žalobu.
- 8 Usnesením předsedy Soudního dvora ze dne 16. září 2005 byl Lotyšské republice povolen vstup do řízení jako vedlejší účastníci na podporu návrhových žádání Švédského království.

K žalobě

Úvodní poznámky

- 9 Komise a Švédské království se shodují na tom, že ve Švédsku:
- pivo je v zásadě domácím výrobkem a víno je v zásadě dovezeným výrobkem;
 - vína s nejvyšší spotřebou, jakými jsou obecně nejlehčí vína, sdílí dostatečné množství charakteristických znaků s pivem, aby mohla pro spotřebitele představovat zastupitelný výrobek ve vztahu k pivu, takže mohou být považována za konkurenční ve vztahu k pivu z hlediska čl. 90 druhého pododstavce ES;
 - zdanění piva a vína je tradičně vázáno na obsah alkoholu v těchto nápojích, tzn. že je poměrné k jejich obsahu alkoholu v objemových procentech;
 - existuje rozdíl mezi zdaněním piva a vína podle jejich obsahu alkoholu v objemových procentech a
 - daňový režim může ovlivnit chování spotřebitele.

- 10 Švédské království nicméně upřesňuje tvrzení uvedená ve výše zmíněné druhé a páté odrážce. Tento členský stát tak má za to, že pivo a víno jsou jen částečně konkurenční a že daňový režim je pouze jedním z faktorů, které mohou ovlivnit chování spotřebitele.
- 11 Komise a Švédské království se rovněž shodují na tom, že když tento členský stát přistoupil k Evropské unii dne 1. ledna 1995, bylo zdanění silného piva, které je zákonem 1994:1738 o alkoholických nápojích [alkohollagen (1994:1738)] ze dne 16. prosince 1994 (SFS 1994, č. 1738) definováno jako pivo, jehož obsah alkoholu je vyšší než 3,5 % objemových, podle obsahu alkoholu v objemových procentech a zdanění vína s obsahem alkoholu kolem 11 % objemových podle obsahu alkoholu v objemových procentech téměř totožné.
- 12 Od 1. ledna 1997 byla spotřební daň z piva snížena zhruba o 40 %.
- 13 V tomto ohledu Švédské království uvádí, že v roce 1996 jeho vláda zjistila, že příhraniční obchod s pivem s Dánskem vzhledem k rozdílu ve zdanění tohoto výrobku v těchto dvou dotčených členských státech dosáhl takových rozměrů, že bylo nutné snížit zdanění piva.
- 14 Švédské království dále uvádí, že se v souvislosti s vínem nerozvinul žádný příhraniční obchod, který by byl rovnocenný příhraničnímu obchodu s pivem, ačkoli i ve vztahu k vínu je švédské zdanění výrazně vyšší než dánské zdanění. Podle tohoto členského státu proto není nutné měnit spotřební daň z vína, a proto když bylo rozhodnuto o snížení spotřební daně z piva, nebyl důvod k souběžné úpravě zdanění použitelného ve vztahu k vínu. Uvedený členský stát však dodává, že na základě tlaku vyvíjeného

Komisi byla spotřební daň z vína ode dne 1. prosince 2001 podle zákona 2001:822 snížena o 18,8 %, a že z důvodu tohoto snížení byl obnoven poměr, který předtím existoval mezi zdaněním silného piva a zdaněním vína. Zdanění obou výrobků je tak nyní rovnocenné.

- 15 Ve Švédsku je maloobchodní prodej vína, silného piva a destilátů předmětem monopolu svěřeného akciové společnosti, ve které Švédský stát drží veškeré akcie, Systembolaget AB (dále jen „Systembolaget“). Z vysvětlení poskytnutých Švédským královstvím a nezpochybněných ze strany Komise vyplývá, že tento systém představuje hlavní nástroj politiky tohoto členského státu v oblasti boje proti alkoholismu, který má za cíl regulovat maloobchodní prodej alkoholických nápojů, aby byla zaručena kontrola věku spotřebitelů a dodržování platných opatření spočívajících v zákazu prodeje při zajištění dostupnosti dotčených výrobků.

Argumentace účastníků řízení

- 16 Komise tvrdí, že švédské pivo, dominantní výrobek z hlediska prodeje alkoholu na švédském trhu, podléhá nižší spotřební dani než víno konkurenční kategorie. Podle jejího názoru ovlivňuje rozdíl ve zdanění volbu spotřebitele, přičemž struktura a charakteristické rysy dotčeného daňového režimu posilují údajně tradiční oblibu piva u švédského spotřebitele. Taková situace je nepříznivá pro víno, které je v zásadě dováženo z jiných členských států, a tudíž vyvolává ochranný účinek ve prospěch piva, které je v zásadě vyráběno ve Švédsku, zakázaný podle čl. 90 druhého pododstavce ES.
- 17 Komise, která přezkoumala skladbu dotčených švédských daňových právních předpisů, tvrdí, že i přes snížení spotřební daně z vína ode dne 1. prosince 2001 podle

zákona 2001:822 je na tento výrobek nejen nadále uvalena vyšší spotřební daň než na pivo, ale kromě toho je tento výrobek zdaněn progresivně podle jeho obsahu alkoholu v souladu se stupnicí spotřební daně stanovenou v čl. 3 druhém pododstavci zákona o spotřebních daních z alkoholu. Komise tak uvádí, že z vína s obsahem alkoholu 12,5 % objemových, které je podle ní běžným vínem, činí odpovídající spotřební daň 1,77 SEK za každý objemový procentní bod obsahu alkoholu, což představuje zhruba 20% rozdíl ve srovnání se spotřební daní z piva (1,47 SEK za každý objemový procentní bod obsahu alkoholu).

18 Komise zdůrazňuje, že konečná cena zahrnuje rovněž daň z přidané hodnoty (dále jen „DPH“) ve výši 25 % vypočítanou z ceny zahrnující spotřební daň s tím důsledkem, že jelikož víno podléhá vyšší spotřební dani než pivo, je tento rozdíl prostřednictvím DPH znásoben, což posiluje ochranný účinek dotčeného daňového režimu.

19 Z toho podle Komise vyplývá, že víno podléhá většímu daňovému zatížení než pivo a že podíl daně je vyšší u cen nejprodávanějších vín (s obsahem alkoholu od 8,5 až 15 % objemových a s konečnou prodejní cenou v rozmezí od 49 až 70 SEK, dále jen „střední kategorie“) než u cen piva.

20 Pokud jde o konkurenční vztah mezi pivem a vínem, je Komise toho názoru, že ve Švédsku existuje konkurenční vztah mezi silným pivem, dominantním výrobkem z hlediska prodeje na švédském trhu, a víny střední kategorie. Poukazuje totiž na to, že víno musí být nakoupeno na prodejních místech Systembolaget stejně jako silné pivo, zatímco pivo, jehož obsah alkoholu je nižší než 3,5 % objemových, je dostupné v obchodech s potravinami. Silné pivo a víno si tedy navzájem konkurují na týchž prodejních místech. Podle Komise je skutečnost, že se spotřebitel musí obrátit na Systembolaget, aby nakoupil silné pivo a víno, okolností, která může posilovat jejich

zastupitelnost, a tudíž konkurenční vztah mezi těmito dvěma výrobky. Krom toho upřesňuje, že víno a pivo jsou dostupné pouze v restauracích a restauračních zařízeních, která jsou držiteli zvláštní licence, v nichž si tedy tyto dva výrobky rovněž mohou konkurovat.

- 21 Komise porovnává dopad dotčeného daňového režimu podle ceny, stupně alkoholu a podle objemu piva, respektive vína, a tvrdí, že bez ohledu na to, jaká je použitá metoda srovnání, je daňové zatížení vína výrazně vyšší než daňové zatížení piva. V této souvislosti poznamenává, že dopad daňového režimu je nejvýraznější u vín, jejichž konečná cena se pohybuje mezi 41 a 70 SEK, která představují velkou většinu maloobchodního prodeje tohoto výrobku (78,7 % v roce 2003).
- 22 Pokud jde o posouzení ochranné povahy dotčeného daňového režimu z hlediska čl. 90 druhého pododstavce ES, domnívá se Komise, že je rozhodující prokázat nejen ochrannou povahu tohoto režimu, ale i její účinek na spotřebitele, který může být přímo či nepřímo, skutečně nebo potenciálně přiměn k tomu, aby si zvolil domácí výrobek, který by při neexistenci této okolnosti byl rovnocenný dovezenému výrobku, a tudíž by s ním byl konkurenční.
- 23 Komise má za to, že daňový režim dotčený v rámci projednávané žaloby má stejný cíl jako daňový režim zmíněný v bodě 27 rozsudku ze dne 12. července 1983, Komise v. Spojené království (170/78, Recueil, s. 2265), ve vztahu k němuž Soudní dvůr shledal, že jeho účinkem je podřízení vína pocházejícího z jiných členských států vyššímu daňovému zatížení, které je způsobilé zajistit ochranu domácí výroby piva vzhledem k tomu, že tato výroba piva představuje nejbližší referenční kritérium z hlediska hospodářské soutěže. Komise se s odvoláním na rozsudek ze dne 27. února 1980, Komise v. Spojené království (170/78, Recueil, s. 417, bod 14), domnívá, že

uvedený daňový režim je krystalizací spotřebních zvyklostí v tom smyslu, že posiluje zvýhodnění piva, domácího výrobku, a že zavádí diskriminaci ve vztahu k obchodnímu potenciálu vína, výrobku pocházejícího z jiných členských států.

- 24 Komise tvrdí, že Švédské království tak používá daňový systém k tomu, aby ovlivnilo chování spotřebitele, nejen pokud jde o volbu výrobků, ale rovněž pokud jde o volbu mezi dvěma konkurenčními výrobky. Podle ní ze statistik zveřejněných Systembolaget vyplývá, že před snížením spotřební daně z piva o 40 % a souběžným mírným zvýšením daně z vína dne 1. ledna 1997 byl objem prodeje piva a vína poměrně podobný, a že se v důsledku těchto změn prodej vína snížil o 3,7 %, zatímco prodej piva se zvýšil o 8,9 %. Po snížení spotřební daně z vína, které bylo kvalifikováno jako mírné, provedeném ode dne 1. prosince 2001 se prodej vína zvýšil o 11 %, což je nejvyšší zjištěné zvýšení v období mezi roky 1995–2004. Tytéž statistiky však rovněž ukazují, že souběžně s tímto nárůstem prodeje vína doznal prodej piva výrazně silnější poměrný nárůst. Komise dodává, že tyto údaje musí být přezkoumány s vědomím, že Švédské království používá daňový systém jako nástroj k posílení trendu spotřeby dotčených výrobků.

- 25 V této souvislosti má Komise za to, že příčinou změny objemu prodeje těchto dvou nápojů a jeho vysvětlením je rozdíl v daňovém zacházení, který byl mezi nimi zaveden v roce 1997 a který jasně směřoval k ochraně domácí výroby piva. Tento ochranný účinek stále přetrvává. Komise totiž zdůrazňuje, že ačkoli byla spotřební daň z vína rovněž snížena, nebylo její snížení tak vysoké jako snížení spotřební daně z piva a že první uvedená spotřební daň je přesto i nadále výrazně vyšší než druhá uvedená spotřební daň, takže účinkem dotčeného daňového režimu je i nadále podpora piva před vínem.

- 26 Závěrem má Komise za to, že aniž by Švédské království muselo zdanit pivo a víno konkrétní určenou sazbou, musí stanovit spotřební daně z těchto konkurenčních výrobků takovým způsobem, aby domácí výrobky nebyly zvýhodňovány na žádné úrovni. V tomto ohledu na jednání upřesnila, že by z jejího pohledu mělo dojít k novému snížení zdanění vína ve stejném rozsahu jako při snížení zdanění vína provedeném ode dne 1. prosince 2001.
- 27 Švédské království zpochybňuje, že nesplnilo své povinnosti podle čl. 90 druhého pododstavce ES. Cílem a účinkem dotčených daňových pravidel, která sama o sobě nejsou totožná, totiž není nepřímá ochrana obchodu s pivem před konkurencí ze strany vína.
- 28 Švédské království se domnívá, že se posouzení dotčeného daňového režimu z hlediska čl. 90 druhého pododstavce ES musí zakládat na srovnání mezi jednak nejprodávanějšími silnými pivy, a jednak nejprodávanějšími a nejlevnějšími viny s obsahem alkoholu okolo 11 % objemových.
- 29 Podle tohoto členského státu je rozhodující otázka, zda je daňové zatížení těchto konkurenčních výrobků takové, že může ovlivnit relevantní trh a snížit potenciální spotřebu dovezených výrobků ve prospěch domácích výrobků.
- 30 Účinky vnitrostátních daňových pravidel je třeba posoudit ve dvou fázích. Nejprve je třeba provést srovnání cen z hlediska vlivu, který mají na volbu spotřebitele mezi

pivem a vínem, a následně zkoumat statistiky týkající se struktury prodeje, pokud jde o volbu mezi těmito výrobky.

31 Pokud jde o srovnání prodejních cen konkurenčního piva a vína, má Švédské království za to, že volba základu výpočtu, který má být použit za účelem provedení tohoto srovnání, není zřejmá a že není snadné určit, které srovnání cen podává nejvěrnější obraz konkurenčního vztahu.

32 Jelikož je v rámci řízení pro nesplnění povinnosti věcí Komise, aby prokázala existenci údajného nesplnění povinnosti, nedomnívá se uvedený členský stát, že by bylo nutné uvádět veškerá možná srovnání konečné prodejní ceny dotčených výrobků. Domnívá se, že v projednávané věci stejně jako ve věci, ve které byl vydán rozsudek ze dne 9. července 1987, Komise v. Belgie (356/85, Recueil, s. 3299), postačí vyjít z výsledků srovnání prodejní ceny litru piva a litru vína. V uvedené věci takové srovnání rovněž ukazuje, že nezávisle na rozdílu v daňovém zatížení těchto výrobků nelze přehlížet zásadní rozdíl mezi cenou piva a vína.

33 Švédské království se domnívá, že srovnání prodejní ceny litru nejprodávanějšího silného piva a litru nejprodávanějšího a nejlevnějšího vína s obsahem alkoholu zhruba 11 % objemových ukazuje, že rozdíl v daňovém zatížení těchto výrobků není takový, aby bylo možno mít za to, že ovlivňuje chování spotřebitele. Toto víno, i když je zdaněno tímž způsobem jako silné pivo, s nímž je srovnáváno, je totiž dvakrát dražší. Relevantní srovnání cen tedy nemůže být oporou pro závěr, že dotčená švédská daňová pravidla mohou ovlivnit volbu spotřebitele ve prospěch obchodu s pivem, domácím výrobkem, na úkor obchodu s vínem, dováženým výrobkem.

34 Švédské království tak má s podporou Lotyšské republiky za to, že Komise provedeným srovnáním cen neprokazuje, že by rozdíl v ceně mezi pivy a víny srovnatelné kvality byl tak malý, že by rozdíl v daňovém zatížení těchto dvou výrobků mohl ovlivnit chování spotřebitele.

35 Dále tvrdí, že statistiky týkající se trendů spotřeby piva a vína, kterých se Komise dovolává, neobsahují žádný náznak ochranného účinku, který švédská daňová pravidla údajně mají vůči obchodu s pivem. V tomto ohledu Švédské království tvrdí, že přezkum veškerých statistik Systembolaget, Skatteverket (švédské správy přímých a nepřímých daní) a Svenska Bryggareföreningen (švédské federace výrobců piva) podává nejvěrnější obraz dané situace. Uvádí, že od roku 1996 objem prodeje silného piva poměrně stabilně převyšuje objem prodeje vína o zhruba 100 000 000 l ročně.

36 Uvedený členský stát sdílí názor Komise, podle něhož prodejní statistiky ukazují, že spotřebitel je celkově vůči zdanění citlivý, jelikož zdanění ovlivňuje cenu výrobku, ve vztahu k němuž se uplatní, přičemž však má za to, že ceny jsou důležitým nástrojem k dosažení cílů jeho politiky v oblasti boje proti alkoholismu. Avšak skutečnost, že spotřebitel reaguje na snížení cen vyšší spotřebou, neprokazuje, že by z tohoto důvodu měnil své chování při volbě mezi různými kategoriemi alkoholických nápojů. Naopak, citlivost vůči cenám hovoří proti argumentu, že by snížení ceny vína v důsledku zcela obdobného zdanění vína a silného piva mohlo způsobit zvýšení spotřeby vína na úkor spotřeby piva, jelikož pokud víno stojí dvojnásobek ceny silného piva i přes pokles jeho zdanění, nepřikloní se spotřebitel citlivý na cenu zpět k vínu.

37 Lotyšská republika se domnívá, že je nezbytné posoudit křížovou pružnost poptávky po víně a po pivě. Podle jejího názoru je přitom poptávka po těchto výrobcích poměrně nepružná, jelikož daná poptávka není citlivá na vývoj cen. Na tomto základě dospívá k závěru, že cena piva a cena vína není rozhodujícím faktorem pro volbu spotřebitele.

38 Švédské království se navíc domnívá, že názor Komise na způsob, jakým spotřební daně ovlivňují volbu spotřebitele mezi pivem a vínem, je příliš zjednodušující. Jelikož tyto dva výrobky nejsou zcela zaměnitelné, mohou volbu spotřebitele ovlivnit jiné faktory než zdanění.

39 Švédské království má s podporou Lotyšské republiky dále za to, že okolnosti uvedené Komisí týkající se vývoje spotřebních zvyklostí, pokud jde o víno a pivo, nejsou dostatečné, aby s jistotou prokázaly existenci spojitosti mezi změnami ve spotřebě a skutečností, že zdanění vína je v okrajové míře vyšší než zdanění piva. Komise tedy neprokázala, že by švédský daňový systém měl faktický ochranný účinek vůči obchodu s pivem.

Závěry Soudního dvora

40 Úvodem je třeba připomenout, že v souladu s ustálenou judikaturou je účelem článku 95 Smlouvy o ES (nyní, po změně, článek 90 ES) jako celku zajištění volného

pohybu zboží mezi členskými státy za obvyklých podmínek hospodářské soutěže prostřednictvím vyloučení jakýchkoliv forem ochrany, které by mohly vyplývat z použití diskriminačního vnitrostátního zdanění výrobků z jiných členských států, a zajištění naprosté neutrality vnitrostátního zdanění z hlediska hospodářské soutěže mezi domácími a dovezenými výrobky (výše uvedený rozsudek Komise v. Belgie, bod 6).

41 Z tohoto pohledu je účelem čl. 90 druhého pododstavce ES zabránit jakékoli formě nepřímé daňové ochrany vůči dovezeným výrobkům, které, i když nejsou domácími výrobkům podobné ve smyslu prvního pododstavce, jsou s některými z nich v konkurenčním vztahu, i když pouze částečně, nepřímou nebo potenciálně (výše uvedený rozsudek Komise v. Belgie, bod 7, jakož i rozsudek ze dne 11. srpna 1995, Roders a další, C-367/93 až C-377/93, Recueil, s. I-2229, bod 38).

42 V důsledku toho je za účelem přezkumu slučitelnosti daňového režimu napadaného Komisí s čl. 90 druhým pododstavcem ES zaprvé třeba určit, v jaké míře mohou být pivo a víno považovány za konkurenční výrobky z hlediska tohoto ustanovení.

43 Z judikatury vyplývá, že víno a pivo mohou do jisté míry uspokojovat stejné potřeby, takže je třeba mezi nimi připustit určitou míru zastupitelnosti, přičemž však Soudní dvůr upřesnil, že vzhledem k velkým rozdílům mezi víny, pokud jde o jejich kvalitu, a tudíž o cenu, musí být rozhodující konkurenční vztah mezi pivem, oblíbeným a ve velké míře konzumovaným nápojem, a vínem prokázán u vín nejdostupnějších širší veřejnosti, kterými jsou obecně nejlehčí a nejlevnější vína, a že tedy musí být daňová srovnání provedena na tomto základě (viz výše uvedený rozsudek Komise v. Belgie, bod 10 a citovaná judikatura).

- 44 Tyto úvahy jsou rovněž platné v rámci projednávané věci, jelikož z informací předložených Soudnímu dvoru není zřejmá žádná zvláštnost švédského trhu, která by mohla odůvodnit odlišné posouzení. V důsledku toho je třeba mít za to, že v projednávané věci pouze vína střední kategorie, která mohou být předmětem maloobchodního prodeje pouze prostřednictvím Systembolaget, vykazují dostatečné množství společných charakteristických znaků se silným pivem s obsahem alkoholu rovným 3,5 % objemovým nebo vyšším, které je rovněž předmětem maloobchodního prodeje pouze prostřednictvím Systembolaget, aby mohla pro spotřebitele představovat alternativní volbu, a lze tedy mít za to, že tato vína jsou z hlediska čl. 90 druhého pododstavce ES v konkurenčním vztahu se silným pivem.
- 45 Zadruhé je za účelem určení případného rozdílu ve zdanění uvedených výrobků, jakož i rozsahu tohoto rozdílu třeba srovnat daňové režimy, které se uplatňují ve vztahu k těmto výrobkům.
- 46 Komise a Švédské království se neshodují v tom, zda je použití metod srovnání stanovených ve výše uvedených rozsudcích Komise v. Spojené království a Komise v. Belgie v projednávané věci relevantní za účelem posouzení vztahu mezi pivem a vínem z hlediska zdanění.
- 47 Soudní dvůr má za to, že nejrelevantnějším srovnáním v projednávané věci je srovnání spotřební daně stanovené podle obsahu alkoholu v objemových procentech v těchto dvou nápojích.
- 48 Je totiž třeba uvést, stejně jako to učinil generální advokát v bodě 54 svého stanoviska, že obsah alkoholu je v projednávané věci nejrelevantnějším hodnotícím kritériem,

jelikož je ve Švédsku používán jako základ pro určení spotřební daně. Mimoto se jedná o objektivní kritérium, které odráží charakteristické znaky dotčených výrobků.

49 Podle článku 2 zákona o spotřebních daních z alkoholu je spotřební daň z piva rovná, zatímco v souladu s článkem 3 tohoto zákona je spotřební daň z vína progresivní a mění se v závislosti na kategorii stanovené v tomto posledně uvedeném ustanovení. Krom toho je nesporné, že sazba DPH u těchto dvou výrobků je 25 % prodejní ceny zahrnující spotřební daň.

50 Ze srovnání úrovně zdanění podle stupně alkoholu tak vyplývá, že víno, které konkuruje silnému pivu a které má obsah alkoholu 12,5 % objemových, je předmětem o zhruba 20 % vyššího zdanění za každý objemový procentní bod obsahu alkoholu na litr než silné pivo (1,77 SEK oproti 1,47 SEK), přičemž tento rozdíl se zvyšuje na 36 % u vína s obsahem alkoholu 11 % objemových (2 SEK oproti 1,47 SEK) a na 50 % u vína s obsahem alkoholu 10 % objemových (2,208 SEK oproti 1,47 SEK).

51 Víno, které konkuruje silnému pivu, tedy podléhá vyššímu zdanění než silné pivo.

52 Zatřetí je třeba ověřit, zda tato vyšší daňová zátěž vína ve srovnání se silným pivem může ovlivnit relevantní trh snížením potenciální spotřeby dovezených výrobků ve prospěch konkurenčních domácích výrobků (viz výše uvedené rozsudky Komise v. Belgie, bod 15, jakož i Roders a další, bod 39).

- 53 V tomto ohledu je třeba zohlednit rozdíl mezi prodejní cenou dotčených výrobků a dopad tohoto rozdílu na volbu spotřebitele, jakož i vývoj spotřeby těchto výrobků (výše uvedený rozsudek Roders a další, bod 39).
- 54 Aby bylo možné provést toto posouzení, je třeba ve vztahu k litru piva a litru vína zvolit metodu srovnání, kterou nakonec přijali oba účastníci řízení, jelikož Komise neprokázala, že by byla v rámci projednávané věci relevantní jiná metoda.
- 55 V tomto ohledu je nutno konstatovat, že s ohledem na údaje poskytnuté Komisí a Švédským královstvím je poměr konečné prodejní ceny zahrnující veškeré daně litru silného piva a litru vína, které mu konkuruje, zhruba 1 ku 2.
- 56 Jak vyplývá z údajů předložených Soudnímu dvoru, i kdyby byla ve vztahu k vínu, které konkuruje silnému pivu, jako je víno s obsahem alkoholu 12,5 % objemových, uplatněna spotřební daň stanovená ve vztahu k silnému pivu, tedy 1,47 SEK za každý objemový procentní bod obsahu alkoholu na litr, byla by konečná prodejní cena zahrnující veškeré daně za litr takového vína snížena o 4,63 SEK (0,5 eura) nebo o 6,65 %. I přes toto snížení by poměr konečné prodejní ceny zahrnující veškeré daně silného piva a vína, které mu konkuruje, byl i nadále zhruba 1 ku 2. Konkrétně by tento poměr konečné prodejní ceny byl 1 ku 2,1, oproti poměru 1 ku 2,3.
- 57 Ze srovnání poměru mezi prodejní cenou litru silného piva a litru vína, které mu konkuruje, je tedy zřejmé, že rozdíl ceny mezi těmito dvěma výrobky je před i po

zdanění téměř totožný. Za těchto podmínek, ačkoli je rozdíl mezi příslušnou prodejní cenou piva a vína, které si navzájem konkurují, menší než rozdíl, který byl zjištěn Soudním dvorem ve výše uvedeném rozsudku Komise v. Belgie, je třeba zdůraznit, že rozdíl v prodejní ceně zjištěný v projednávané věci je nicméně takový, že rozdíl ve zdanění mezi těmito dvěma výrobky nemůže ovlivnit chování spotřebitele v dotčeném odvětví.

58 Ze všeho, co bylo výše uvedeno, vyplývá, že Komise neprokázala, že by v projednávané věci byl rozdíl mezi příslušnou cenou silného piva s obsahem alkoholu rovným 3,5 % objemovým nebo vyšším a vína střední kategorie, které mu konkuruje, natolik malý, že by rozdíl spotřební daně, která se uplatní na tyto výrobky ve Švédsku, mohl ovlivnit chování spotřebitele. Vzhledem ke zjištění týkajícímu se poměru konečné prodejní ceny učiněnému v bodě 56 tohoto rozsudku se nejeví, že by účinkem uplatnění dotčeného daňového režimu byla nepřímá ochrana švédského piva ve smyslu čl. 90 druhého pododstavce ES pouze z důvodu, že přináší vyšší daňové zatížení vína, které je v zásadě dováženo z jiných členských států, než piva, které je v zásadě domácím výrobkem.

59 Každopádně je třeba shledat, že statistické údaje týkající se prodeje dotčených výrobků předložené Komisí nanejvýš umožňují konstatovat určitou citlivost spotřebitele vůči kolísání cen těchto výrobků pouze během krátkého období, a nikoliv dlouhodobé změny spotřebních zvyklostí ve prospěch piva a na úkor vína.

60 Je pravda, že Soudní dvůr v bodě 10 výše uvedeného rozsudku ze dne 27. února 1980, Komise v. Spojené království, připomněl, že pro účely použití čl. 90 druhého

pododstavce ES nelze v každém jednotlivém případě požadovat, aby byl předložen statistický důkaz ochranného účinku vnitrostátního zdanění, ale že stačí prokázat, že určitý daňový režim je s přihlédnutím k jeho vnitřním charakteristickým znakům způsobilý takový účinek vyvolávat.

61 V projednávané věci je však třeba s ohledem na výše uvedené mít za to, že Komise neprokázala právně dostačujícím způsobem, že by dotčené právní předpisy mohly takový ochranný účinek vyvolávat.

62 Z toho vyplývá, že projednávaná žaloba musí být zamítnuta jako neopodstatněná.

K nákladům řízení

63 Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Švédské království požadovalo náhradu nákladů řízení a Komise neměla ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedené uložit náhradu nákladů řízení.

64 Podle čl. 69 odst. 4 prvního pododstavce téhož řádu ponese členské státy, které do řízení vstoupily jako vedlejší účastníci, vlastní náklady. Je tedy důvodné rozhodnout, že Lotyšská republika ponese vlastní náklady řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

- 1) **Žaloba se zamítá.**
- 2) **Komisi Evropských společenství se ukládá náhrada nákladů řízení.**
- 3) **Lotyšská republika ponese vlastní náklady řízení.**

Podpisy.